

El 23-F de Mikhaïl Sergueievitx

Feia temps que Moscou no vivia un espectacle com aquell, amb els decorats i la coreografia més autèntica de l'ortodòxia leninista. Era dissabte, 23 de febrer, i la Plaça Manezh, al costat del Kremlin, era plena d'una multitud, de desenes de milers de persones que expresaven el seu suport a les santes essències soviètiques. L'oposició democràtica mai no havia pogut aplegar tanta gent al centre de Moscou. Està clar doncs, que a la capital, al cor del que encara queda de l'imperi, les consignes d'ordre, d'unitat, de disciplina i d'igualitarisme tenen més mercat, més parròquia, que no els discursos radicals i innovadors. La multitud, amb una gran majoria d'uniforme, orquestrava la presència a la tribuna, aquell 23 de febrer, dels representants més qualificats dels poders fàctics. Hi havia gairebé tothom: el ministre de Defensa, Dimitri Iazov; el president del KGB, Vladimir Kriutxkov; el vice-ministre de l'interior, general Boris Gromov, comandant en cap de les forces soviètiques a l'Afganistan i un dels artífexs de l'actual dinàmica repressiva. L'envoltori, diguem-ne polític, va estar a càrrec del grup parlamentari Soiux que va aprofitar un cop més l'ocasió per atacar Ieltsin i tots els dirigents demòcrates. Hi eren tots, doncs, a la plaça Manezh el 23 de febrer, o gairebé tots: aquella va ser una concentració patriòtica sense líder indiscutible a qui aplaudir i afalagar. A pocs metres, en un despatx del Kremlin, Mikhaïl Sergueievitx Gorbaxov, secretari general del Partit Comunista, president de l'URSS, i líder més que discutit, intentava convèncer Saddam Hussein de la necessitat d'acceptar el pla de pau soviètic per evitar una catàstrofe. Gorbaxov no intentava només salvar l'honor de l'exèrcit iraquí i la vida de milers de persones; el president soviètic volia també aconseguir un triomf sonat en política internacional que li permetés eixemplar

el mínim marge de maniobra que li ha quedat en política interior i que comença a escurçar-se cada cop més en política internacional: a la manifestació del 23-F a Moscou no hi va faltar tampoc el retrat de Saddam Hussein i les proclames contra la "guerra imperialista" de les quals s'ha fet ressó fins i tot el diari oficial *Pravda*. El clima de guerra freda s'ha fet tan patent entre l'exèrcit que en plena desbandada iraquiana a Kuwait, el general Viktor Filatov va saludar "el coratge de les tropes de Saddam Hussein" i va qualificar els nord-americans de "bàrbars del segle XX".

Però aquell 23-F, Mikhaïl Sergueievitx Gorbaxov es va quedar sol una vegada més. Sol entre els carrers ocupats pels seus "aliats" i una ofensiva bèl·lica nord-americana que va tirar per terra tots els seus esforços diplomàtics fets amb expectatives de prestigi i de rendibilitat política.

Ara, un cop acabada la guerra i amb poques possibilitats de tenir un bon troç del pastís de la pau, Gorbaxov ha començat a centrar tots els seus esforços en el referèndum del 17 de març. Una consulta que, tot i que formalment planteja la reforma de l'actual sistema federal de l'URSS, té tota la pinta de convertir-se en un plesbicit entre dictadura i democràcia, entre PCUS i els demòcrates radicals, entre unionistes i autodeterministes i, també, entre Gorbaxov i Ieltsin. Els partidaris del president rus i el líder radical cohesionats en el bloc Rússia Democràtica faran campanya a favor del "no"; exigiran la dimissió de Gorbaxov i



plantejaran, a més, a tot el territori de la Federació Russa, una pregunta més a la papereta del referèndum per instituir l'elecció del president rus per sufragi universal.

El PCUS, el KGB i l'exèrcit, a més de promoure el "sí", esperen que el "no" sigui prou derrotat com per presentar el 28 de març en el ple del Congrés dels Diputats de Rússia una moció de censura per destituir Ieltsin.

I a Gorbaxov no li queda més remei que continuar jugant el joc que li marquen els tecnòcrates i els militars, esquivant sempre que pot els paranys que li posen els sectors més involucionistes que també formen part de la coalició conservadora que l'envolta.

El 17 de març es perfila la confrontació electoral de dues concepcions polítiques que han cristal·litzat en aquests sis anys de *perestroika*: els que es basen en la legitimitat històrica de febrer de 1917, de la primera revolució democràtica russa, i els que de cap manera estan disposats a renunciar a les legitimitats d'octubre.

Va haver un temps en què semblava que totes dues legitimitats estaven condemnades a entendre's. Però s'ha demostrat que és impossible perquè responen a poders i a interessos antagònics. L'enfrontament es preveu, doncs, inevitable i el que hi haurà a les urnes el 17 de març podria ser només el pròleg d'episodis més conflictius que encara no tenen lloc ni data fixa.

Llibert Ferri